І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740
Тел. з Ню Йорку:
BArcly 7-4125

РІК LXVI. Ч. 225. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 20-го ЛИСТОПАДА 1959 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, NOVEMBER 20, 1959 No. 225. VOL. LXVI.

РОКЕФЕЛЛЕР ВИМАГАЄ ЕКОНОМІЧНОЇ УНІЇ УСІХ КРАЇН АМЕРИКИ

Ню Йорк. — Губернатор нюйорського стейту Нелсон Рокефеллер, виступаючи в середу, дня 18 листопада ц. р., на прийнятті „влаштованому Крайовою Радою Закордонної Торгівлі, заявився за встановленням економічної юнії усіх держав Північної і Південної Америки. Ця господарська унія мала б нагадувати Европейську Економічну Спільноту і поділялася б на поодинокі регіональні господарські угруповання. Такий розвиток, на думку Рокефеллера, є і логічний і неминучий, значить, до встановлення такої господарської американської спільноти мусить прийти скоріше чи пізніше. Завданням цієї економічної спільноти було б виступати спільно і солідарно у торговельних взаєминах з іншими частинами світу і зменшувати та усувати перешкоди для вільного обміну продукцією, капіталом і людьми. Встановлення цієї унії допомогло б видатно для закріплення миру, піднесення життєвого стандарту південноамериканських народів, і розвитку торгівлі та збільшення добробуту цієї земної півкулі, і тому теж цей плян відповідає реальним життєвим потребам міжамериканської солідарности. Крім господарських користей економічна унія дасть ще і різні загальні вигоди. Здійснення її причиниться теж до реалізації національних надій й аспірацій багатьох окремих народів американської гемісфери. З другого боку оформлений організаційно господарський союз допоможе З'єдиненим Державам Америки, як теж іншим країнам обидвох Америк, переговорювати на базі рівности з Европейським Спільним Ринком й іншими европейськими і світовими торговельними угрупуваннями. До плянованої Рокефеллером економічної унії мали б входити З'єдинені Держави Америки, Канада, як теж усі інші середньо - американські (карайбські) та південно-американські країни. Вона мала б називатися Панамериканська Економічна Унія (ПЕУ). Прийняття, що на ньому говорив Рокефеллер, відбулося на закінчення річних зборів Крайової Ради Закордонної Торгівлі, які тривали три дні, починаючи від понеділка 16 листопада ц. р. У прийнятті взяло участь яких 1,300 осіб.

Бразилійський президент про ролю ЗДА в розвитку Латинської Америки

Ріо де-Жанейро. — Президент Хусцеліно Кубічек опублікував окрему заяву, в якій сказав, що новоназначена 6-членна дорадча комісія для справ Латинської Америки повинна усвідомити собі, що „справа панамериканського порозуміння не залежить від розв'язки самих тільки економічних проблем". На думку президента Кубічека, щоб вилюти ворожі настрої в міжамериканських взаєминах, треба в першу черу „психологічної зміни і нового підходу в ЗДА до цієї проблеми". Президент Кубічек і його дорадники приготовляють окреме звернення в цій справі до президента Айзенгавера, в якому стараються окреслити нову форму зближення ЗДА і латинських американських держав. Остання заява державного секретаря Гертера мала корисний вплив на політиків в латинських американських державах і викликала прихильні настрої до ЗДА. Д-р Кубічек повторив давніші заяви бразилійських політиків про те, що ЗДА не сміють відставляти своїх південних сусідів на задній плян, і що вони повинні мати в цій справі готову довготермінову програму, та поволі її здійснювати.

Уряд обороняє свою вимогу до закордону „купуйте американське"

Вашингтон. — Адміністраційний директор Розвиткового Позичкового Фонду Венс Бранд заявив, що уряд може без шкоди для нікого вимагати, щоб ті країни, які дістають допомогу від ЗДА, за ті гроші купували американські товари та тим способом не збільшували того долярового дефіциту, який має ця країна в своєму доляровому обороті з закордоном. На думку др. Бранда европейські держави є вже надто сильні під промисловим оглядом і можуть самі подбати про те, щоб вести торгівлю з країнами, що є економічно недорозвинені. Цю заяву склав Бранд у відповідь на лист сенатора-демократа Дж. В. Фулбрайта, який вимагав вияснення в справі того зарядження, щоб доляри з американської помочі закордонні вертали до ЗДА в формі заплати за куплені в цій країні товари. Торговельний дефіцит ЗДА спричиняє відплив американського золота до Европи.

Канада проти митних обмежень в Европі

Лондон. — Прем'єр міністрів Саскачевану Т. С. Даглес промовляв на зборах Канадійської Торговельної Палати і заявив, що економічний розвиток в Европі може змусити Канаду до того, щоб „триматися орбіти ЗДА щораз то більше". „Ми б хотіли, казав Даглес, бути державою, що торгує зі світом, а не причіпкою до північно-американської економіки". Прем'єр Даглес казав, що канадійські економісти з острахом спостерігають, що европейські економічні зони не сприяють вільній торгівлі між країнами, і що вони можуть легко перемінитися в бльоки держав, які боронитимуть при допомозі протекціонізму. Якщо так станеться, то Канада матиме труднощі в продажу пшениці, часописного паперу, паперової маси, мінералів, хемікалій і лосося в пушках, які досі продавалося в Англії і в Европі.

В АМЕРИЦІ

● **Американська Федерація Праці** — Конгрес Індустрійних Організацій відзначили Гаррі С. Трумана своєю річною нагородою — бронзовою медалею. Крім того, колишньому президентові вручено чек на 5,000 долярів. Труман, подякувавши за вшанування, сказав між іншим: „Зле, коли люди мають забагато грошей, або влади, бо тоді вони зловживають ними". Очевидно Труман натякав цим на зловживання добродійними фондами в деяких робітничих спілках.

● **7-го грудня Демократичний Дорадчий Комітет** влаштовує в Ню Йорку прийняття в пошану свого члена, пані Ф. Д. Рузвелт. З промовами виступатимуть можливі кандидати на Президента: сен. Кеннеді, Адлей Стівенсон, сен. Гомфрі, губернатор Майнер із Ню Джерзі і колишній президент Гаррі С. Труман.

● **Рокефеллер із дружиною** у понеділок 22-го листопада виїдуть на однотижневий відпочинок до своєї фарми у Венесуелі. Від часу, коли Рокефеллера вибрано губернатором, він уже третій раз виїжджає до Венесуелі.

У ВАШИНГТОНІ КОНФЕРУЮТЬ В СПРАВІ БРУСНИЦІ

Керівники підприємств, що продукують брусницю (кренбері) передали урядові плян приспішеної перевірки цьогорічної продукції, який уможливить подання на ринок потрібних запасів брусниці ще до Дня Подяки. Плян цей був темою конференції відбутої у Вашинґтоні з секретарем здоров'я, добродійности й виховання Артуром С. Флеммінґом. На фото: представник брусницевої індустрії Джордж О. Олсон з Бостону, Мас., (ліворуч) конферує з Флеммінґом.

В 1970 році мають перші люди дістатися на Місяць

Вашингтон. — На зборах Американського Ракетного Товариства два інженери з Аеро - Дженерал Корпорейшен в Азуза, Каліфорнія, М. Дж. Нідер і Т. Е. Волш виявили, що вони працюють в тому напрямі, щоб до 1970 року збудувати „помічні станції", на яких могли б висідати люди для дальших студій над Місяцем. Ці станції мали б бути автоматичні, і вони були б примітивними вістунами лябораторій на незамешканому Місяці. Вони постачали б першим людям-піонерам на Місяці таких речей як електрична енергія та інформації про дальшу околицю на цій плянеті. Ті два науковці подали такий розклад праць, потрібних до дослідів Місяця: 1) Коло 1965 року доставá ся Місяць перших інструментів з тим, щоб можна було ці ракету, що туди дістанеться, завернути на Землю, 2) 1970 рік — це дата, до якої на Місяць людина повинна дістатися перша людина. Коли це все станеться, людина зможе діставатися на інші плянети нашої соняшної системи, а якийсь час Місяць буде першою лябораторією, в якій людина зможе пізнавати космічні простори.

Уряд не дозволив на продаж сталі до СССР

Вашингтон. — Представник департаменту торгівлі повідомив, що він припинив переговори, які велися між продуцентами і представником уряду СССР в справі продажу неіржавіючої американської сталі комуністам. СССР хотів в цій країні купити цієї сталі за $15,556,257, але представник департаменту торгівлі не погодився на цю трансакцію, покликуючися на те, що не можна продавати комуністичним державам тих матеріялів, які мають стратегічне значення. Не дозволено також на продаж СССР хемікалій і синтетичної гуми вартости $176,455. Департамент торгівлі не подав назв тих компаній, які мали продати комуністам ці товари. З цих совєтських заходів виходить, що СССР хотів би збільшити торгівлю із ЗДА і тому робить різні спроби в цій ділянці, стараючись купувати деякі матеріяли, гадаючи, що цим способом змусить Конгрес змінити закон, який дуже обмежує торгівлю із СССР.

ПРЕДСТАВНИКИ УНСОЮЗУ ВЗЯЛИ УЧАСТЬ У БРАТЕРСЬКОМУ КОНГРЕСІ ПЕНСИЛВЕНІЇ

Вилкс-Бері, Па. — Представники Українського Народного Союзу, його гол. предсідник Дмитро Галичин і гол. касир Роман Слободян, взяли участь в Конгресі братерсько-запомогових організацій Пенсилвенії, що відбувся тут в готелі Стерлінг минулого понеділка і вівтірка, 16-го і 17-го листопада. Цей Конгрес є найбільшою того роду стейтовою організацією, бо об'єднує 75 різних братерсько-запомогових установ, з яких 47 було заступлених на нарадах, виславши разом 165 делегатів. Наради і доповіді під час Конгресу підкреслювали багатобічну, в деяких аспектах рішальну ролю братерсько-запомогових організацій в житті і розвитку країни. Одна з цих організацій розписала була окремий конкурс на найкраще окреслення суті таких організацій і нагороду здобула молода дівчина, яка схарактеризувала їх як „серце, що любить; розум, що розуміє, та руку, що допомагає". Представник люзерської організації, яка виявляє найбільший розвиток, ствердив, що цей розвиток вони завдячують у поважній мірі фактові, що в них забезпечуються вже забезпечені, себто вибирають нові і доповнюючі грамоти їхні дотеперішні члени. На кожних 10 виданих нових забезпечень на життя, є з 8 таких, що вже були забезпечені. В нарадах Конгресу взяли участь представники ще двох інших українських братерсько-запомогових організацій, Українського Робітничого Союзу і „Провидіння". Представниця останньої, гол. касирка п-ні Стефанія Вовчак, була обрана в склад Екзекутиви Конгресу.

УНСоюз не припиняє свого розвитку в районі Вилкс-Бері

Вилкс-Бері, Па. — Район Вилкс-Бері і околиці уже деякий час тому перестав грати в нашому суспільному житті ту ролю, що її грав він в піонерських та пізніших часах, з тієї простої причини, що він майже не має доплину нових поселенців. Тим не менше Український Народний Союз не припинив свого розвитку і там, як це виразно виявили наради Окружного Комітету Відділів УНСоюзу, що відбулися тут в неділю, 15-го листопада, в домі п. С. Лаврика та з участю гол. предсідника Д. Галичина і гол. касира Р. Слободяна, що побували там з нагоди Конгресу Братерських Організацій Пенсилвенії. В нарадах взяли участь представники Відділів з Бреслав, Едвардсвіл, Глен Лайон, Нентікок і Вилкс-Бері та рішили ще до кінця цього року виконати свою організаційну квоту і збільшити членський стан району до одної тисячі, себто здобути потрібні ще до такого стану 72 нові члени.

Відклали до грудня вибір останнього члена Ради Безпеки ОН

Об'єднані Нації. — Вибір останнього члена 11-членної Ради Безпеки Об'єднаних Націй на час двох років зайшов у такий сліпий кут, що його відложено до 1-го грудня. Над цією справою проведено вже 43 голосування, із них 6 останніх голосувань у вівторок 17 листопада ц. р. Бій за те місце йде між Польщею і Туреччиною. В останньому голосуванні знову висунулась на перше місце Польща, діставши 42 голоси проти 39, що впали на Туреччину. Для важности вибору треба двох третіх голосів з 82-х членів ОН. Туреччина втратила деяких з азійсько-африканських прихильників свої кандидатури після того, як в мин. тижні стрималась у голосуванні над внеском азійсько-африканського бльоку проти атомового вибуху Франції на Сагарі. Однак 5 південно-американських країн і Канада, що підтримували кандидатуру Польщі, перестерегли її, що коли до 1-го грудня ц. р. вона не погодиться на компромісовий поділ дворічним мандатом з Туреччиною, то вони голосуватимуть за якусь третю кандидатуру.

До Ляосу прибув обсерватор від Об'єднаних Націй

Вісціян. — До столиці південно-азійської держави Ляосу прибув із Женеви виконавчий відтіль генеральним секретарем ОН Гаммерщілдом фінський дипломат Сакарі Туоміоя, колишній фінський прем'єр і міністер фінансових справ, тепер екзекутивний секретар ОН в Економічній Комісії ОН в Европі з осідком у Женеві. Генеральний секретар Гаммершілд привітав приїхавшого дипломата на летовищі в столиці Ляосу та негайно перевів з ним першу нараду, поінформувавши його про ситуацію в Ляосі. Підкомісія Ради Безпеки ОН ствердила, що вона не вкрила наявних доказів на збройну агресію збоку сусідного комуністичного північного В'єтнаму, але ствердила, що північний В'єтнам помагає партизанам зброєю, виряддом та агітаторами. Туоміоя має залишитись в Ляосі формально для перестудіювання економічної ситуації Ляосу, поскільки потрібна йому дальша допомога, але фактично — в характері загального обсерватора від Об'єднаних Націй, щоб негайно інформувати Генеральний Секретаріят ОН про всі події в тій загроженій країні. Під впливом Гаммершілда прем'єр Ляосу Фуі Сананіконе склав заяву, що Ляос „залишається невтральний і не стане базою для ніякого закордонного бльоку".

Англійсько-німецькі наради у Лондоні роблять добрий поступ

Лондон. — Західньо-німецький канцлер Аденауер заявив англійському прем'єрові Мекмілленові, що він зревідував свій давній погляд, наче б англійський прем'єр підтримував плян такої демілітаризації Середньої Европи, яка рівнялась би дискримінації супроти Німеччини. Водночас німецький міністер закордонних справ Гайнріх фон Брентано запевнив англійського міністра Селвина Лльойда, що Англія не має підстави лякатися, наче б політичні контакти між шістьма державами Спільного господарського ринку (Франція, Західня Німеччина, Італія, Бельгія, Голляндія і Люксембург) можуть послабити авторитет 15-членного НАТО. Брентано заявив, що Західня Німеччина залишається вірна НАТО й ніколи не заступить його 6-членним західньо-европейським бльоком. Ці дві заяви німецьких державних мужів — за коментарями преси — створили багато кращу атмосферу на конференції у Лондоні між західньо-німецькими гістьми і англійськими господарями, ніж цього можна було раніше спodіватися. Ллойд і Брентано нарадкувались самі півтори години, після того відбулася знову спільна нарада цілої західньо-німецької делегації на чолі з Конрадом Аденауером та англійським прем'єром Мекмілленом.

КИТАЙСЬКІ КОМУНІСТИ СИЛУВАЛИ ІНДІЙСЬКИХ ПОЛОНЕНИХ ДО ФАЛЬШИВИХ ЗІЗНАНЬ

Ню Делі. — Китайські комуністи повторили у відношенні до схоплених в полон в минулому місяці 10-х індійських поліціянтів ті самі методи фізичного терору і морального натиску, що його стосували супроти американських полонених в Корейській війні. За твердженням індійського прем'єра Неру, китайські комуністи силою добули від індійських полонених зізнання, що індійські поліціянти перші відкрили вогонь по китайських воякх. Індійські поліціянти — стверджує офіційна заява індійського уряду — „перебували (в полоні) у надзвичайно важких умовинах. Їх піддавали натискові та погрозам, щоб дістати від них бажані зізнання".

Ріта Хоменко прибула до ЗДА і виступить із своїм концертом у Ню Йорку

Ню Йорк. — Минулого тижня прибула з Парижу до З'єднинених Держав Америки українська співачка з Бразилії Ріта Хоменко, відома вже українській громаді у ЗДА із своїх концертових виступів у 1957 році. Своє концертове турне 1959 року Ріта Хоменко почала двома концертами в Арґентині, влаштованими українськими установами в Буенос Айресі. У вересні виїхала вона до Великої Британії, де виступила із кількома концертами, зокрема в дні 20 вересня у Лондоні і 27 вересня у Волвергемтоні і потім ще у Лестер. Усі цікон-цертами її патронував Союз Українців у Великій Британії, пройшли з великим успіхом і здобули для співачки дуже прихильну оцінку в місцевих газетах. У програму концертів крім арій із клясичних опер входили теж українські і бразилійські пісні. Після концертів у Великій Британії Ріта Хоменко виступила із своїм самостійним концертом у Парижі, що його влаштувало концертове бюро Маргарети Гаво. У ЗДА перебуватиме Ріта Хоменко тільки три тижні і на протязі цього часу виступить із своїми концертами у Ню Йорку, Филаделфії та по змозі теж в інших містах. Її концерт у Ню Йорку, влаштований заходом фірми „Арка" відбудеться в неділю 29-го листопада ц. р., о год. 6-ій вечора в залі Джуньйор Гайскул при „Б" Евню і Іст 6-ій вулиці.

Ріта Хоменко

АЧЕСОН ВБАЧАЄ НЕБЕЗПЕКУ ДЛЯ ЗАХОДУ У КОНФЕРЕНЦІЇ „НА ВЕРШИНАХ"

Вашингтон. — Ведення розмов із Совєтським Союзом на базі, яку той запропонував — це згори програ Заходу — заявив колишній державний секретар за президентури Гаррі С. Трумана, Дін Ачесон у великій промові, яку він виголосив на п'ятій з черги річній конференції парляментаристів 15-х членських країн Організації Північно-атлянтійського пакту (НАТО). Ачесон не виступав, як речник Америки, тільки персонально. Як той політик, що відіграв велику активну ролю у творенні НАТО й цілої західньої оборонної системи в обличчі нової післявоєнної небезпеки, яка виринула збоку Москви. Ачесон не виступав проти засади конференцій „на вершинах", тільки проти того, щоб підходити до них, як терену, на якому треба йти на компроміси з Совєтами. У такому підході Ачесон бачить згори західню прогру, а слово „переговори" розуміє як покришку для капітуляції. Ачесон звернув увагу, що Західня Европа й Америка мають разом наймеше трикратно більшу продукційну силу, ніж Совєти. Тому, мовляв, треба змобілізувати ту силу, а не давати їй марнуватися. Ачесон ствердив, що „нема волі" для того, щоб тісно іючуючу західньою силою відповідно збалянсувати совєтські амбітні цілі. Він визнав за „не тільки неможливе, але й небажане" загальне і повне міжнародне роззброєння за взором, що його представив Нікіта Хрущов у своїй промові перед Об'єднаними Націями. Розмови на тему такого роззброєння доведуть до ще більшого заколоту, а не до заспокоєння. Ачесон дораджував, щоб держави НАТО „дивились на Схід Европи". Треба, мовляв, раз-у-раз запеpечувати і втовкмачувати Хрущову, що Захід ніколи не прийме совєтської тези про тривкий поділ Европи та що — не заповідаючи визволення східньо-европейських країн — Захід мусить передбачати, що прийде час, коли всі народи в Европі дістануть „чесну базу" для влаштування своєї долі. Промова Ачесона викликала рясні оплески у тих місцях, в яких він дораджував займати якнайбільш рішучу поставу супроти Совєтів. — На тому самому засіданні промовляли також команданти Атлянтійської Фльоти держав НАТО адмірал Джерол Райт і командант летунства НАТО ген. Лоренс Кютер. Обидва вказували на зріст совєтської збройної сили. Зокрема адмірал Райт перестерігав, що Совєти будують підводні човни з вихідними для ракет з атомовими головками та що при теперішньому темпі совєтського зброєння, совєтська підводна морська фльота стане поважною загрозою для НАТО в 1963 році.

СССР хоче затвердження поділу Німеччини конференцією „на вершинах"

Москва. — Совєти сподіваються, що конференція „на вершинах" доведе до згоди в справі Німеччини на базі, яку вони запропонували, себто — підписання мирового договору з „двома Німеччинами". Так бодай заявляє офіційний комунікат совєтського уряду з 19 ц. м., проголошений через агенцію ТАСС, у зв'язку з заявою західньо-німецького канцлера Аденауера у Лондоні, що Захід повинен зберегти свої окупаційні права у Берліні. Совєти полемізують з таким становищем та повторюють давню свою пропозицію — підписати мировий договір з „двома Німеччинами" й перетворити західній Берлін у „вільне місто", при чому совєтська заява запевняє, що безсоновним є острах Аденауера, наче б Совєти хотіли поширити свою сферу впливів на західній Берлін. Ця остання совєтська офіційна заява в справі Німеччини й Берліну втримана у „дипломатичному" тоні й позбавлена лайливих ноток, але ще раз доказує, що по суті Совєти ні на йоту не змінили свого давнього становища.

Західня Німеччина лякається відкликання з Европи американських військ

Бонн. — В західньо-німецьких урядових колах велике сгурбування викликала вістка, що з уваги на збалянсування нового американського бюджету, директор Бюджетового Бюра у Вашингтоні запропонував Пентагонові відкликання з закордонних американських баз частини тамошніх військових гарнізонів, конкретно — двох дивізій. ЗДА втримують 5 дивізій у Західній Німеччині і 2 дивізії в Кореї. Західньо-німецькі чинники бояться, що ті дивізії, які мають бути відкликані до ЗДА, підуть на кошт американських військ в Европі. Коли б таке сталося, то це був би великий удар не так навіть для справи військової оборони Західньої Европи, як радше для морально-політичної атмосфери. Американські війська в Німеччині є наявним символом гарантії безпеки збоку Америки. Відкликання цих військ — це мрія Москви, яка здає собі справу, що тоді страшенно понизилась би мораль німецько-европейської групи на силі угодівської групи. Нова західньо-німецька армія нараховує всього 130.000 вояків, а французів, англійців і канадійців з разом у Німеччині не більше 80.000 Ці справи є предметом нарад Аденауера і Мекміллена в Лондоні.

У СВІТІ

● **Турецький прем'єр Аднан Мендерес** разом із міністром закордонних справ Фатіном Русту Зорлю виїхали до Ірану й Пакістану на наради з тамошніми державними керівниками. Ці три мохаммеданські держави належать до спільного військово - політичного бльоку.

● **Західньо - німецький канцлер Конрад Аденауер**, приїхавши до Лондону, хотів був відвідати Винстона Черчилла, але Черчилл саме тоді з артретичними болями лежав у ліжку. Черчилл матиме за два тижні 85 років. Він старший від Аденауера на майже два роки. Через день Чирчилл встав і прийняв Аденауера на 1-годинну візиту.

● **Хрущов** признався перед совєтськими редакторами, що він куди пильніше читає західню пресу, як совєтську, з двох причин: щоб дізнатися, що діється у світових столицях, як і тому, що совєтська преса — страшенне нудна. „Інколи, — заявив він — візьмеш газету в руки, перелисткуєш, відкинеш, і не знаєш навіть, що в ній побачив". Про те, що вина у тій нудоті підсовєтської преси комуністична система — Хрущов замовчав.

● **Ірляндський амбасадор** Джан Дж. Гери повідомив журналістів, що він наказав своєму 21-річному синові Дейвідові виїхати із ЗДА до Ірляндії. Дейвід, широко відомий зі своєї бурхливої поведінки, кілька днів тому переїхав своїм автом 54-річну муринку Джоссі Гемлін, яка померла в шпиталі. Його не можна судити в ЗДА, бо він користає з дипломатичного імунітету.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundaydays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St. Jersey City, N. J.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N. J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917. — authorized July 31, 1918.

Передплата: На рік — $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. — В Джерзі Сіті і закордоном: — На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. — Для членів У. Н. Союзу, чоловіків і жінок, — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25.—Jersey City and Foreign Rates:: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65c.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Адреса: SVOBODA", P.O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

„Мирні засоби"

У середу 18-го листопада латиші в цій і інших вільних країнах відзначали 41-ші роковини проголошення державної незалежності Латвії. „Ню Йорк Таймс", відзначуючи ці роковини редакційною статтею у виданні з того дня, стверджує факт, що уряд ЗДА все ще визнає представника вільної латиської держави, і значення цього коментує: „Нашою ціллю не є і не може бути застосування сили для відсвоєння латиської незалежности; якщо незалежність має бути коли-небудь досягнена, то це мусить статися внаслідок мирних засобів, а визнання латиського міністра означає, що ми не забуваємо того зла, що його вчинив Латвії сильніший сусід, і також не залишаємо надії, що настане день, коли латиський нарід знову буде жити вільно".

Латиші, як і українці та всі інші поневолені Москвою народи, можуть тільки з вдячністю прийняти кожну теплу згадку про свою незавидну долю, зокрема кожний вислів надії, що колись їхня неволя закінчиться. Нехає також сумніву, що сьогодні жаден нарід не бажає війни, а поневолені народи нічого більше не хочуть, як визволення мирними засобами.

Одна тільки проблема: як уявляє собі вільний світ можливість визволення „мирними засобами" тих народів, що були поневолені воєнним насильством і розбоєм „сильнішого сусіда"?

Проте, допомога „мирними засобами" у їхніх змаганнях до волі і незалежности могла б також мати рішальне значення, якби вона насправді була застосована. Тим часом, більшість тих заходів, що їх уживає Америка та очолюваний нею світ у відношенні до рабовласницької совєтської імперії, радше сприяє та закріплює поневолення підбитих Московією народів.

Великий емансипатор Америки, Абрагам Линколн, переконавшись, що нація не може „пережити" наполовину вільна і наполовину поневолена, зробив з цього практичний висновок: подбав, щоб ціла нація стала вільною. Тепер ця сама засада в усій своїй повноті відноситься до цілого світу, і ми глибоко переконані, що також і мирними засобами можна було б здобути волю для всіх, якби ті засоби були використані вповні, „аж до межі війни", як це рекомендував покійний державний секретар Джан Фостер Доллес.

Солідарність націй

Демократичний сенатор Томас Додд з Коннектикату звернувся до президента Айзенгавера з листовною пропозицією — взяти під увагу можливість участи в його подорожі до 11-ох країн в наступному місяці також видатних представників Демократичної партії. Він назвав при тому кол. президента Гаррі Трумана, двократного кандидата на Президента ЗДА Адлея Стівенсона і кол. державного секретаря Діна Ачесона. Президент не дав ще своєї відповіді, але його речник признав, що ту пропозицію піддається поважному обміркуванню.

Думка сенатора Додда цікава тим, що вона ще раз підкреслює відому однотайну поставу обох найбільших американських партій і взагалі всього американського народу завжди, коли йде про репрезентування нації і держави назовні, про з'ясування перед світом державної позиції. Над доцільністю такої чи іншої політики можуть вестися найгарячіші спори у Конгресі, в пресі, в публічних виступах. Однак і в цих виступах ніколи не дискредитується Президента і його уряд, єдино авторитетних чинників для офіційного репрезентування нації. Демократи ніколи не пробували дискредитувати Дж. Ф. Доллеса, Айзенгавера чи Ніксона, коли виступали вони, як представники ЗДА, — так само, як республікані не старались дискредитувати Ф. Д. Рузвелта, Гаррі Трумана чи їх державних секретарів. Приявність демократів у почеті республіканського Президента мала б засвідчити перед публічною опінією 11-ох країн, що тут нема республіканців чи демократів, а є тільки одностайний провід Америки. Зрештою, коли у Білому Домі і в державному департаменті рішать, що пропозиція сенатора Додда не практична з погляду внутрішньо - крайових вибори 1960-го року!), то й тоді нічого по суті не зміниться, бо весь американський нарід стоятиме за Президентом.

Американська політика, як і політика інших великих націй роїться від подібних прикладів єдности і солідарности народу і його представників у репрезентації нації. Отже, в цьому нічого нового, а якщо звертаємо на це увагу то з думкою, що подібні лекції все ще потрібні нашій, українській визвольній політиці.

Сумнівний успіх

Американські газети, включно з „Ню Йорк Таймсом" і „Ню Йорк Геральд Трибюн", широко розписалися з приводу „великого успіху" в культурній виміні між ЗДА і СССР, яким може похвалитися американський редактор нововиданої „Автобіографії Марка Твейна" Шарлз Найдер (колишній імігрант з Одеси), добившись згоди від редакції московської „Літературної Газети" надрукувати його відповідь на критику цього видання, вміщену в цій же газеті з 18-го серпня 1959-го року.

Критична стаття була написана якимсь Ю. Березницьким із типовою совєтською забріханістю й нахабством. Він закинув редакторові видання „Автобіографія Марка Твейна" все те, чого дотримуються і що стосують совєтські літератори і літературознавці, редагуючи біографії і твори чужинних і місцевих померлих авторів: самовільний добір тексту, пропускання невигідних чи неміилих для політичного режиму місць і навіть свідомий тиск збоку уряду на друкування або недрукування таких чи інших речей.

Вважаючи, що злобні закиди „Літ. Газети" мають бути заперечені, Шарлз Найдер звернувся безпосередньо до совєтського прем'єра і першого секретаря комуністичної партії СССР Нікіти Хрущова з проханням інтервеніювати, щоб „Літ. Газета" вмістила його репліку. Відповіді від Хрущова Найдер не діждався, а натомість одержав листа від самої редакції, в якому вона повідомляє, що готова репліку на рецензію надрукувати, хоч і не бачить ніякої причини змінити свою думку про опубліковану „Автобіографію Марка Твейна".

Ощасливлений Найдер вислав негайно свою репліку на адресу „Літ. Газети", висилаючи водночас (на всякий випадок) її копію самому ж Хрущову. Чи буде вона надрукована і з якими коментарями, покищо невідомо.

Знаючи совєтські методи і совєтську „дійсність", треба сумніватися в потребі віддавати значення цього факту, як якоїсь події. На зміну совєтського наставлення до свободи творчости і критики надрукування тієї чи іншої репліки ні в якій мірі не вплине. І сам Найдер, і коментатори його „успіху" в американській пресі не звернули уваги читацької публіки на дуже суттєву подробицю, а саме те, що мусів він добиватися свого „успіху" аж з допомогою інтервенції в самого голови держави, чого у вільних країнах ніколи не бувало й не буває.

НОВІ МЕТОДИ КРЕМЛЮ

Відома погроза Нікіти Хрущова, сказана на адресу ЗДА „ми вас угробимо", якої під час своєї візити цей червоний ватажок всіляко відпекувався, — таки дуже слідна в плянах і найновіших заходах московського комунізму. Під таким приблизно заголовком вашингтонський кореспондент відомого бостонського щоденника „Ди Кришчен Саєнс Монітор", Ніл Стенфорд, подав хвилюючe звідомлення про таку небезпеку. Ці міркування досвідченого аналітика совєтських справ умішено на першій сторінці цього часопису, з обітницею подати серію статтей про нову „мирову офензиву" Кремлю, тим разом на світових торговельних ринках. Саме на цьому секторі гльобальних змагань поміж Заходом і Сходом сподівається Нікіта Хрущов „викопати могилу" для ЗДА.

Мало хто у ЗДА — подає на вступі автор статті — здає собі справу з небезпеки, яка загрожує цій країні збоку Москви. Що більше, навіть покликані до цього люди цю проблему щойно студіюють, боячись сягнути до самого її дна. Совєтський Союз, як виявляє його комуністична догматика, ніколи не задовольниться самою лише економічною перемогою, за нею підуть намагання скомунізувати світ дорешти. „Якщо Москва „угробить" нас економічно — в продукції, торгівлі, допомозі іншим країнам, то яка сила відстрашить матеріялістичну й атеїстичну державу від остаточного, офіційного „угроблення" ЗДА?" — запитує стурбовано Ніл Стенфорд і додає: „... лише дехто у ЗДА, лише одиниці в нашій адміністрації і урядових колах знають, як запобігти небезпеці". Ці люди пробуджуються з небезпечного сну ,але вони ще не певні тієї грози, ще не об'єднані в думках, що і як чинити... Також населення нашої країни не поінформоване як слід про економічну загрозу збоку Москви, — пише цей вашингтонський кореспондент.

Цей невеселий стан, цю темну картину, на думку Ніла Стенфорда роз'яснюють виступи й остороги одиниць — з державного, організаційного та господарчого світу ЗДА. Своїми виступами ці люди розганяють червоні хмари, що збираються над американським обрієм. Значить, зроблено добрий початок перед контрофензивою.

Конкретною формою такого пробудження є недавно розпочаті переслухання об'єднаних конгресових комісій в справі теперішнього стану американської і совєтської економіки. Переслухано ряд найбільш компетентних осіб і знавців цієї ділянки, починаючи від директора Центральної Розвідчої Агенції Аллена В. Доллеса. Ректори університетів, технологи та інші знавці з ділянки економіки давали свої свідчення, угрунтовані на дбайливо опрацьованій статистиці, фактичних матеріялів та наукових публікаціях обидвох господарських колосів, ЗДА та СССР.

Це — щойно початок, щойно одиниці з наукового, дослідного й виховного світу покликано перед найвищі законодатні органи цього краю, за ними піде плеяда інших авторитетів, яка дасть змогу урядові ЗДА збагнути комуністичну небезпеку. З черги автор пригадує, що свого часу „два найбільші американські ерудити в закордонних справах — Джордж В. Кеннен та Волтер Ліпмен — публічно заявляли, що в СССР назрівають далекойдучі, революційні зміни, в результаті яких Москва може стати економічним, політичним та мілітарним лідером світу". Добре сталося, що покликано до життя ряд „хрестоносних інституцій", які мають пробудити тутешнє громадянство, щоб воно знало, що твориться на землі. Наказом хвилі, імперативом наших днів є те, щоб виховники, письменники, офіційні чинники взяли під увагу і пильно дослідили ситуацію, яка витворилась у світі.

НА ГОСПОДАРСЬКІ ТЕМИ

ЕКОНОМІКА ВІЛЬНОЇ ЕВРОПИ

Туристи по вільних европейських країнах стверджують, що ті країни живуть в повному добробуті. Коли б вони хотіли ствердити свої обсервації статистичними даними, то не змінили б своєї думки.

Про добробут західньо - европейських країн свідчить те, що, крім одніеї Італії, немає там тепер майже зовсім безробіття. А в Західній Німеччині і Франції навіть бракує робітних сил, і їх спроваджується з Італії. Одна американська фабрика у Франції спровадила з Італії 200 робітників, але 50 з них покинули працю в американців, бо трапилася їм ліпше оплачувана праця в будівельному промислі. В Німеччині суди наказують деяким категоріям злочинців відбувати в'язничну кару в неробітні дні, щоб вони мали можливість працювати протягом тижня.

Про добробут свідчить і те, що впродовж останнього десятиліття, тобто від 1949 року, постійно збільшується рух в економіці. Правда, наприкінці 1958-го року і на початку 1959-го року була незначна зниженка, але від літа цього року промисловість з кожним місяцем здобуває нові рекорди в продукції.

Про ріст економіки свідчить зокрема постійне зростання будівельного промислу і що раз більше число нових фабрик, будівель за великі суми, які вкладається як інвестиції, і то в швидшому темпі, як у ЗДА. Від 1953-го року Европа піднесла свою промислову продукцію на 39%, а ЗДА тільки на 14%. Про добробут свідчить також високий рівень життьової стопи в державах, які належать до Організації Европейської Економічної Спільноти. Життьова стопа почала зростати там від часу введення т. зв. Пляну Маршалла.

Тепер европейські держави входять уже в ту стадію добробуту, яку називаємо „висококонсумційною економією", тобто в стадію, в якій широкий загал населення користується телевізійними апаратами, автами і машинами до прання, в якій пересічний громадянин виїздить на вакації за закордон і має власний дім. Від 1952 року число авт в державах Організації Европейської Спільноти майже потроїлося, а в Англії збільшилося тільки на 80%.

Однак, економісти задумуються, чи цей стан довго триватиме, бо вони знають, що закони так званих економічних циклів можуть спричинити нову репресію після економічного „буму". Вони вже вказують на „м'які місця" в економіці, головним чином у копальняній (вугільній) промисловості і будівництві кораблів. Але загальні умови для росту економіки добрі, і генеральний секретар Організації Економічної Спільноти Рене Сержан заявив: „Ніколи ще европейський клімат не був такий сприятливий".

Економісти й фінансисти мусітимуть керувати економікою так, щоб економічні цикли росту і спаду були якнайменше шкідливі для економік їхніх країн.

Усе суспільство мусить знати про такі справи: Які зміни наступили в совєтській економіці? Які наші позиції, в порівнянні з совєтськими? Чи СССР зможе „угробити" ЗДА до 1970-го року, як це заявив свого часу Хрущов? Чи можна нам продавати до СССР все те, чого большевики захочуть? До цього треба включити продаж наших — з так важким трудом і вкладом гроша здобутих — наукових удосконалень, патентів і ін., що мають мілітарне або економічне значення для Совєтів!

Феноменальний ріст совєтської економічної сили, совєтські неетичні методи у відношенні до вільного світу, тоталітарні совєтські амбіції — це колосальна загроза для ЗДА, заявляє Ніл Стенфорд. Проблема торговельних відносин на цьому полі поміж нашою країною і СССР вимагає довгих і пильних студій, щоб не попасти нам у „вовчі доли". Словом, насувається така маса питань і труднощів, що їх важко не лише розв'язати під цю пору, але й зрозуміти їхнє значення та можливі наслідки. А перший стрінь у цьому гордієвому вузлі — зорієнтуватися у ситуації. Вживаючи академічного вислову, треба пізнати самий предмет.

Стільки оригінальних думок і побажань, стільки пересторог висловила людина, яка ясно й тверезо думає. Яка з візією у майбутнє, ролю ЗДА аналізує, немов „читає з карт" імперіялістичні, гльобальні й на довгу мету розпляновані затії червоного Кремлю.

О. М.

ПРИНЕСЛА ТОБІ Я...

Принесла тобі я, море,
Серце, що пізнало горе,
Принесла тобі знемогу,
Пережитих літ тривогу,
Очі димом, вітром стерті,
Що дивились в вічі смерті.

Море, море, вічна сило,
Скільки серць тебе любило,
Скільки милих ти леліло,
Молодило душу й тіло.

Юности я вже немаю,
Не знайти мені розмаю,
Не вернути до любови,
До сердечної розмови,
Друга того, що бажаю,
Злився він навік з полями,
Став житами, став піснями,
Те згубилось, що любилось,
Що ж для щастя залишилось.

І вибрало в себе море
Із душі моєї горе,
Сум тяжкий заколисало,
В серце блиску накресало,
Знов воно дзвенить піснями,
Я закоїчана думками,
Трунчим щастям оповита,
Моє море,
мій блаките!

АГАТА ТУРЧИНСЬКА

Листи до Редакції

ПРОТИ ЗАПЛУТУВАННЯ ГРОМАДСЬКИХ ВІДНОСИН

(Становище Об'єднання Українських Жінок у Німеччині до деяких справ українських доповнюючих шкіл).

У статті „Сумна доля українських доповнюючих шкіл у Німеччині", вміщеній у „Свободі" з 15-го серпня ц. р., п. Михайло Костів, з'ясовує справу опіки над згаданими школами.

Наводячи різні дрібні факти з практики ведення й фінансування тих шкіл, він уважає, що дотеперішні чинники, які провадять школи, а саме ЦПУЕ і Об'єднання Українських Жінок, не відповідають своєму завданню. На його думку, слід створити в Німеччині окрему виховну установу на зразок „Рідної Школи", яка перейняла б провід і фінансування шкіл українознавства.

Українська громадськість у ЗДА, мабуть, не зовсім обізнана з загальною поставою справ, хоч у загальному трудне положення залишенців у Німеччині і зв'язані з тим труднощі у громадській роботі відомі. Вже були кількакратні спроби створити в Німеччині окрему виховну установу, але через великі практичні труднощі не вдалося цього зреалізувати. На перешкоді — великий брак фахівців і фондів, щоб можна було почати роботу. Отже, створення нової установи не може бути ліком на недомагання, тим більше, що й без того ті самі люди часто працюють у різних інституціях.

У таких умовинах, коли немає відповідних чи охочих до праці фахівців, порятунком бувають „люди доброї волі". Без їхньої роботи залишалася б цілковита порожнеча на дуже важливих відтинках. Одним людьми „доброї волі" виявило себе Об'єднання Українських Жінок, що вже в 1953 році приступило до організування першої навчальної станиці.

Та враз із тим не можна закинути ОУЖ нефаховости чи „непокликання" у шкільних справах, як це дозволив собі автор статті. Попередня голова ОУЖ п-ні Ольга Павловська є вчителька за фахом, і теперішня голова п-ні Олександра Сулима-Бойко — педагог із стажем. І в попередній і в теперішній Головній Управі ОУЖ працюють люди, що або фахово або практичним досвідом тут і ще на Рідних Землях були зв'язані з школами, садками та іншими виховними інституціями. ОУЖ видало збірник для праці в дитячих садках, заснувало при кожній доповнюючій школі бібліотеку і складає щороку педагогічний і технічний звіт з проведеної праці, що друкується в журналі „Наше Життя". При навчальних станицях, що є під наглядом ОУЖ, працює 23 вчительські сили і навчається коло 400 дітей. Корисну фахову працю ОУЖ, як педагогічну, так і допомогову, не раз підкреслили наші духовні кола, шкільна референтура ЦПУЕН і наша преса.

Закид автора відносно непереведення вишкільних курсів для вчителів чи не-виготовлення інструкцій відсилаємо знову до браку фондів, згаданих на початку. Переведення курсу — це нелегка річ в умовинах нашого побуту в Німеччині, не зважаючи на різні наші заходи, досі тепер на те спонзора не знайдено. У ділянці плянів педагогічної праці користуємось тими, що їх так гарно опрацювали Об'єднання Українських Педагогів в Англії й Канаді.

Не відповідають дійсності також дрібні приклади недотягнень у веденні шкіл українознавства, які подає автор у згаданій статті, передусім твердження про брак контакту вчительства з ОУЖ чи з патронами шкіл. Систематична й жива переписка з учителями (в даному випадку з п-нею Кушнір) зберігається в актах Головної Ради ОУЖ і може завжди послужити доказом. Також контакт учительки з патроном, себто з Відділом СУА, дуже живий, і про це Відділ СУА можуть посвідчити.

Закид у не-виплачуванні оплат учителям теж не відповідає дійсності. Буває, що патрон (Відділ СУА) спізниться з пересилкою грошей на один чи два місяці, то й Головна Управа ОУЖ мусить цей час перечекати, пригадуючи рівночасно патронові його обов'язок. Ці труднощі треба взяти до уваги, і на них вчителі ніколи не нарікали. У випадку п. Кушнір хвилева затримка виплати була спричинена місцевими специфічними технічно - адміністраційними умовами.

Нарешті не відповідає дійсності твердження про ривалізацію в справах шкільництва між ЦПУЕН і ОУЖ. Усі справи формально й на практиці між ЦПУЕН і ОУЖ вповні узгіднені. Жіноча організація опікується школами, які зорганізувала або підпряла на початку 50-их рр., коли шкіл і садків зовсім або майже не було і коли все громадське життя мусіло організуватися наново. Утримання й ведення цих шкіл було і є можливе тільки завдяки матеріяльній підтримці Відділів Союзу Українок Америки чи подекуди й інших патріотів, і завдяки жертвенності української громадськости в ЗДА, що свою допомогу здійснюють з повним довір'ям і з кожночасною можливістю вгляду та контролі у систем тісного контакту, звітування і листування з Централею СУА.

Щодо педагогічних питань, то справа наших доповнюючих шкіл у Німеччині централізована у громадській централі ЦПУЕН, точніше у його Відділі Культури й Освіти, і ця система є всіми респектована.

Наші вияснення ми подали в першу чергу для ширшого громадянства ЗДА, якого дотеперішнє довір'я і підтримку дуже високо цінимо.

Головна Управа Об'єднання Українських Жінок у Німеччині.

З ПОЖОВКЛИХ ЛИСТКІВ

У „СВОБОДІ" 50 РОКІВ ТОМУ

ЗАКЛИК ДО ПОЖЕРТВИ

„Із Форест Сіти, Па. — ПРОШЕНІЄ до Всеч. оо. Духовних, Преч. Урядов парохіяльних, Председателей Ч. Братств і всіх Русинов в Америці! Велике Нещастє случилося в тутешній парохії на „плейзі" Форест Сіти, Па. Єще минувшого року молодець 20-кількалітний, Филимон Копач, родом із Волі Сеньковой, коло Санока в Галичині, ідучи з роботи додому не уступився достаточно над'їзджаючій машині і став покалічений на обох ногах. Сейчас взято його до шпиталю, де перебуває до днесь, т. є близько вже рік, однак не успіли вилічити його, а лікарі, боячися затрусчия крови, одрізали йому обі ноги повище колін, так що робити цілковито неспособний, бо одної ноги лишилося три, а другої шість цалів всього... Як звичайно наша молодіж не зважає на упімнення і в церкві і поза церквою, чи то в газеті, чи то од поодиноких братів, і не належить ани до парохії, ані до братства, ані до організації, но сміється ще з того. Так, приміром, один молодець, которого побило в роботі, общав прилюдно, що сейчас поправиться, як вернеться здоровий. Але ані не зажив, а пан Бог дозволив, щоби йому здорово вийти із шпиталю, но хотяй єсть уже давно совершенно здоров, та донині не належить нігде, а навіть утікає, коли встрітить людей, ідучих на засідання братства... Милостиві жертви для Филимона Копача, за которії тілько Г. Бог заплатить Всім, а которії будуть оголошені во всіх газетах, священик Владимир Обушкевич."

ФІНАНСУВАННЯ НОВОГО БУКВАРЯ

З протоколу річного засідання Головного Уряду Руського Народного Союзу з днів 8, 9 і 10 вересня 1909 в Шикаго, Ілл.

„... Третій день. По молитві „Царю Небесний" отворив засідання головний предсідник РНСоюзу і сейчас на дневний порядок прийшла справа Букваря, на котрий свого часу Гол. Уряд РНСоюзу розписав конкурс. О. Понятишин заявив, що до сего часу надійшли дві праці Букваря і Читанки, та щоби одну з них, котра із них буде відповідна для ужитку наших шкіл, запропонував вибрати 5-членовий Комітет, складений з фахових людей, котрий має переглянути й оцінити надіслані праці. ...Ухвалено, що по оціненню надісланих праць Гол. Екзекутивний Комітет РНСоюзу має в порозумінню з оціноковою комісією дати видрукувати її, і то зі взгляді технічних в Галичині..."

Іван Смолій

У ЗЕЛЕНОМУ ПІДГІР'Ї

(Повість)

(36)

Він сів біля столу. Мале, смішно мале порцелянове горнятко. На ньому вінок з дрібних квітів. Поки взяти його, Федьо обдивився добре. Його пальці незграбно охопили тендітне вушко філіжанки .Такі ті його пальчища страшні, такі аж чорні коло тої розмальованої порцеляни. А за нігтями чорно. І як ті пальці класти на біле вушко? Чей вона не бачить того! Ні, не бачить.

Федьо підніє обережно горнятко, сьорбнув раз, другий. Чай був солодкий, побуджуючий, аж здивувався. У Літовищах у Шльоми чаю собі не раз на ярмарку купував, але то були помиї, а не чай.

А то собі чай. Це такого не пив. Ніколи й не подумав, що то таке добре. Багато є присмного на світі ,а чоловік про те не знає. А хто мудрий, то си дізнає, а хто дурний, то і так вмре і не буде знати ,що добре на світі.

Сьорбнув іще й задивився на свою красну панну, що сиділа потойбіч стола. Таке то делікатне, як та філіжанка, та його панна. Личко гладеньке, біле, як питльована булка. Носик рівний, невеличкий. І очі мае лагідні. Така крихке оно, крихке, як та філіжанка, не дай Боже, з руки випустити.

Він упер очі в дівчину забувшись зовсім, спаянілий її красою. Від цього впертого погляду набігли рум'янці на личко дівчини.

— Може ще чаю? — запитала.

— Дякую красно. Але добрий був, добрий. Дуже солодкий. То би'м собі жиєв, аби моя жона все мені такий варила. Нич би'м не пив, тілько той чай і на жону дивився. То будьте ми, Зіно, здорова. Мушу йти, бо май служба при телефоні. Тепер дощі, ніхто не лазить, ані не дзвонить, але ану ж яка біда задзвонить, а коло телефону нема нікого.

Тут Федьо підвівся, застебнув блюзку, наложив шапку.

— А з того то собі щось вшийте, — промовив він ,щоб пригадати ще раз про свій дарунок, що лежав на другому краю стола.

— Пошию, Федоре, пошию, — запевнила дівчина і ще головою притакнула, щоб повірив та щоб уже пішов собі.

А він ще хотів протягнути приємні хвилини свого перебування, став ще коло дверей, оглядаючи на неї.

— Та добраніч! — вклонився він з кумедною повагою.

— Добраніч, Федоре!

Провела б його до сіней ,але не пішла. Несила. Знову в серці нічого, крім страху.

Федьо оглянувся ще раз і поринув у пітьму.

15

Дверей Федьо чомусь не зачинив. Вітер хилитав ними злегка. Дівчина стояла без руху, наслухуючи, чи хлюпотить ще, чи Федьо чалапає по болоті. Пішов чи причаївся за одвірком? Може стоїть ополік і підглядає, що вона робитиме? Може ще вернеться?

Перемагаючи страх, вийшла вона в сіни, зачинила двері. Повільно засунула засув. Може загрюкає знову? Довго тяглися вижидання. Але ніхто не стукав, і дівчина вернулася в кухню.

Тепер вона прикрутила лямпу, щоб не світила так ясно. Ще нижче. Тільки малий вогник жеврів. Виглянула обережно в вікно. Ні світел не видно під кичерою, ні сліду життя. Вернеться чи не вернеться він?

Зіна згадала останній загадковий погляд Федя, його примирливу поведінку після вибуху, і тому здалося їй раптом, що він вернеться неминуче. Ось почалапав болотом в клюб, візьме горілки, їжі. Загрюкає в двері назабором.

На цю думку вона дмухнула нагально на жевріючий вогник лямпи. Тепер непроглядна темнота влилася з шумом дощу крізь вікна, наповнила кімнати. Втікати! Втікати звідси, з цієї сирої і темної хати, ще мертвої. Не спатиме вона сама в цьому мертвому домі. Але куди йти? Піде до Галі. Справді, піде й понесе їй гостинця. Того, скаже, вона й прийшла. А крім того зовсім забула, вона ж уже перше думала, що треба піти, розпитати, може Галя знає, що з тими сталося, що їх забрали в горах. Адже привіз Нахімов злощасну плахту Розі Абрамовній.

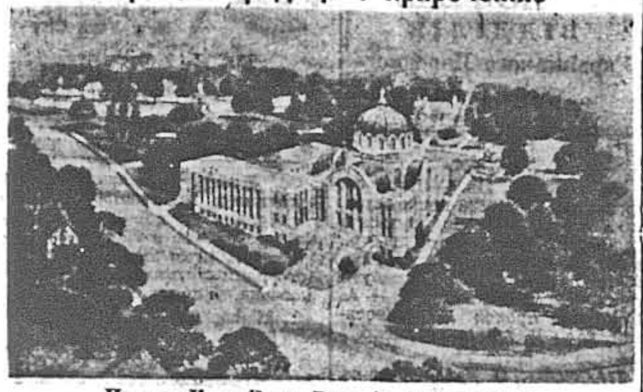
Дівчина намацала покинені на краю стола тканини. Не пошие вона собі з цього нічого. Не хоче. Який сором. Гидко. Привіз Нахімов гостинці для отих, а оце і їй гостинця носить з пограбованого добра.

Вона згорнула все в хустку, накинула на себе плохеньке пальто і вийшла на передні двері. Тут і ключ у дверях оставсв, замкне хіба.

Замкнула й шугнула з східців на подвір'я, на сільську дорогу. Бігла, не зважаючи на калюжі й болото. Зупинялася, наслухуючи, чи хто не йде. А може Федьо позаду? Як тоді під приходством. І котра ж це хата Галі? Не так легко тепер у темряві знайти. Десь вона отут, подалі від дороги.

Мабуть оця. Зіна проховзнулась у розхилені ворота. У хаті не світиться, тільки якісь тьмаві відблиски спалахують. Мабуть топлять у печі. І монотонне гуркотіння. Галя меле на жорнах.

Вірність традиції і приреченню

Проєкт Колегії св. Василія в Стемфорді

(Шостий список Жертводавців УНС на Колегію св. Василія в Стемфорді, Конн., включно по 9-го листопада 1959).

Коли у вересні 1933 р. святочно відкрито Стемфордський научний осередок, попри різні привіти і побажання склав теж привіт тодішній Головний Предсідник УНС Микола Мурашко. Він між іншими сказав: „Делеґати 18-тої Конвенції УНСоюза (в Дітройті), себто найвищого законного тіла нашої Організації, згідно зі сороклітньою традицією тої ж організації, заманіфестували своє відношення до рідношкільної справи в Америці тим, що ухвалили зі своїх фондів відповідну жертву на допомогу збудовання Вищої Української Католицької Школи, яку започаткували Ви, Преосвященний Владико, тут на американській землі.

Український Народний Союз за весь час свого існування вже багато разів дав докази, що дбав не тільки про свої асекураційно - запомогові цілі, але підтримує морально й матеріяльно теж і освітні змагання українського народу як тут на міграції, так й в старім краю. Як головний предсідник УНСоюзу, можу сміло висказати від імени членів те, що й на будуче, коли буде потреба піддержати таку ціль як українська школа, наша організація не відмовить помочі і піддержуватиме такі українські шкільні установи, які виховуватимуть сильні характери і нових українських провідників з молодого тут родженого українського покоління . . ."

Треба з приємністю підкреслити, що теперішній Головний Предсідник УНС п. Дмитро Галичин продовжує цю саму ідею і під його проводом УНС переводить збірку на уфондування кімнат, які останутьcя довго тривалими пам'ятками ідейного наставлення Членства УНС до справ всенародного значення.

Беручи до уваги поодинокі Відділи УНС, то годиться підкреслити Відділ ч. 350 в Стемфорді, який за старанням свого секретаря п. д-ра В. Палідвора прислав вже другу лісту Жертводавців на загальну суму $335. Перший список Членів 350 Відділу УНС в Стемфорді на суму $220 був друкований у „Свободі" з 24 вересня 1959. Тепер подаємо список другий на суму $115.

По $20 — Юрій і Анна Литвин, Анна Паньків; Микола Перепічка — $15; по $10 — Андрій і Евдокія Кругляк, Василь і Валерія Сидяга, Михайло Сидяга, Марія Вальчук; по $5 — Павло Качалуба, Розалія Кида, Іван Круліковський і Роман Мельник.

Жертвенність Членів УНС Відділу 350 в Стемфорді є гідна високого признання і доброго приміру для інших Союзовців.

Крім цього зложили свої пожертви слідуючі Відділи УНС:: Відділ ч. 275 — $10. Юніондейл, Лонґ Айленд, Н. Й. — Іван і Павлина Ґречин, та Відділ УНС ч. 169 в Труксвілл, Па. Поодинокими Жертводавцями були: по $3: Мирон Юстина, Вас. Шиш, Василь Стефурин; по $1 — Іван Поґорілофф, Текля Захарків, Катерина Фартух і Варвара Демян.

По день 9. листопада 1959 Члени УНС зложили загальну суму $8,528.00. — Всім, що [illegible] жертвували і тим, що трудилися над переведенням збірки Управа Будівельного Комітету під управою Владики Кир Амврозія, склає щиру подяку.

Управа Будівельного Комітету Колегії св. Василія в Семфорді, Конн.

БЕЗ ПОЛІТИКИ

● **У Москві** почали висвітлювати перший за останніх 40 років американський фільм „Марті" з Ернестом Борґніном у головній ролі. Зміст того відзначеного нагородою „Оскара", фільму такий: різницький челядник, фізично поганий, старий парубок, знайомиться з першою, також не дуже гарною, дівчиною, якій він подобається, але його мати, італійка, є проти його одруження з не-італійкою. На прем'єрі „Марті" у Москві були приявні дві голлівудські „зірки", Ґері Купер і Едвард Робінсон. Ніхто в СССР ніколи нічого про них не чував.

● **У Бріджпорті**, в Англії, стрижій Джон Томпсон зобов'язався в 60-ті роковини того містечка голити кожного клієнта за 1 пенні і стригти за 2 пенні, якщо йому платитимуть монетами з 1899 року. До нього явилось 70 охочих. Він усіх їх обслужив, але після того його місцевий патріотизм згас.

● **У Сіямі** зловили живцем білого слона. За стародавнім сіямським звичаєвим правом, всі білі слони є власністю короля. „Коронація" кожного нового білого слона відбувається з великою парадою і вуличними танками. Слон дістає спеціяльний титул, його обвішують квітами й медалями. Єдина прикрість для слона в тому, що йому проколюють вуха, щоб засиляти в них дорогоцінні кільця.

● **На Марсі**, на Венері, а може й на інших планетах існують мікроскопічні рослини — твердить 84-річний совєтський учений Гавріл Тіхов, — а тому не виключає, що є там і вище розвинені живі створіння. Совєтська преса твердить, що Тіхов є засновником нової науки, так званої астро-ботаніки.

● **Шведський державний** тютюновий монополь випустив на ринок тоненькі сиґари, що не мають паперу, як звичайні цигарети. Шведські продуценти сподіваються, що ці мініятюрні сиґари приманять багатьох колишніх курців, які перестали курити, побоюючись пістряку, що його нібито спричинює цигарковий папір.

● **56-річний Роберт Мек Деніел з Нютону, Массачусетс**, уже 20 років уживає свою „чарівну паличку" з помічччю якої відкриває присутність у землі водоносної верстви. Він твердить, що досі ще ні разу не помилився.

● **У 1958 році в ЗДА** консумція паперу на кожну особу становила 405 фунтів — майже в чотири рази більше як у 1899 році.

З ОКРУШКІВ ТИЖНЯ

Ювілей інженера Шрубки

О, це були тяжні часи, приятелю, коли ми прибули сюди десять років тому , — почав поважно інженер Шрубка і з насолодою потягнув порядного „шлюґа" ароматичної сиґари.

— Пам'ятаю як сьогодні. Приїхав з дружиною на самісінького Дмитра. Ні, брешу. Це було точно на Михайла, так єсть, в неділю рано на святого Михайла. Замешкали ми на піддашу у нашого спонзора, таки тут на славній Филаделфійській Френклін вулиці. Я, бачите, людина дуже спокійна, заліз до хати і носа не показував на вулицю. Зате моя жіночка вже вспіла облетіти цілу палестину на Маршалл стріті і знаменито зорієнтувалася в цінах навіть найменшої дрібнички.

Власне цей комерційний фактор перервав мій довгожданий відпочинок і прямо виштовхав мене на вулицю шукати якогонебудь джабу. Не легка це була тоді справа. За тиждень я відвідав десятки різних компаній, виповнив стоси аплікацій, але праці не знайшов.

Кажуть, що щастя ходить поміж людей. Таке, бачите, і мені трапилось. Вертаючись в неділю з церкви, я купив п'ятифунтову газету, притаскав до хати, розклав на підлозі і почав студіювати оголошення. Раптом знайшов. Вестінґгавз пошукує: інженерів, рисівників, шоферів ,шлюсарів і т. д. Очевидно, інші фахи мене не цікавили. Важне, потребують інженерів! . . .

Нетерплячка не давала спокою. Господи, що б це вже був понеділок! . . Не заснув ні на хвилину і цілу ніч споглядав на будильник, коли виб'є шоста. Нарешті дочекався. Зірвався з ліжка, причепурився по-европейськи, заховав до течки почорнілий диплом берлінської політехніки та кільканадцять посвідок моїх колишніх працедавців і стрілою помчав до трамвасвої зупинки. На розі вулиці догнала мене задихана дружина і встромила до кишені недокінчений проєкт моста на Золотій Липі, над яким я працював довгі місяці ще за покійної Польщі.

Серце стукоче під ритм трамваєвих коліс, в годові снуються тисячі плянів. Нарешті моя зупинка, за кілька хвилин я вже в бюрі праці. З аплікацією мав трохи мороки, але пустився на дипломатію. На всі незрозумілі питання прямо відповідав: бав інджінір . . — і крапка.! . .

Почали кликати на інтерв'ю. Пішов перший, другий . . . а в мене ніби урвалося серце і товчеться у грудях немов на першій любовній зустрічі. Вкінці веснянкуватий урядовець прочитав моє прізвище, і я в секунді опинився у просторій кімнаті персонального менеджера. Зразу показались на бюрку підошви чорних черевиків ,а потім лиса голова, оперта на м'якому фотелі.

Про що говорили вже призабув, пригадую, що я кілька разів повторював свою біографію і документально ілюстрував свої інженерські здібності. Впоспіху забув показати недокінчений проєкт мосту і цього моя дружина не може мені простити досі . . .

Менеджер спокійно кивав головою і повторював напереміну: окей! олрайт! . . . Потім щось дописав на моїй аплікації, приємно усміхнувся і сказав: — „Ви, містер Шрубка, прийняті до праці і таки зараз можете починати".

У мене з радости аж дух заперло. Я хотів вибачитися, що не взяв з собою сувака, прикладниці і взагалі рисувальних приладів, але веснянкуватий урядовець прямо випхав мене з кімнати і попровадив до невеличкого будинку, біля входової брами.

Ми ввійшли у широкий коридор, насичений запахом смажених гатдоґів, стейків та всяких інших присмак, що я їх уже вмів аналізувати власним носом. Тут мені звелено ждати.

Цікавість і непевність не давали спокою. В голові роїлося від математичних рівнянь, а перед очима з'являлися контури мостів і скелети потужних будівель, що їх я вже проєктував в своїй уяві....

Мої думки перервав чоловік в пластиковім фартуху, який широко відкрив двері і ліниво кивнув рукою, запрошуючи досередини. Потім по-батьківськи взяв мене за руку, привів до великого столу, заваленого сотками брудних тарілок, і сказав байдуже: — „Ґір іс юр джаб, містер, тейк іт ізі! . . ." А потім обернувся до свого помічника, що міщав у котлі зупу, і пробурмотів уже галицьким діялектом: — „О бой, о бой' що той народ ту буде робити в Гамериці!".

Так, мій шановний приятелю, це була моя перша „інженерська" праця в Вестінґгавзі, і про неї сьогодні я теж приємно згадую, бо дечого практичного там таки навчився . . .

О. Білик

Українська Вільна Академія Наук у ЗДА 11½ Вест 26 вул., Н. Й., повідомляє, що під час Наукового Засідання, яке відбудеться в суботу 21-го листопада 1959 року, о год. 7-ій веч., в приміщенні УВАН у ЗДА, пані Ірина Вигиницька доповість „Про наукову і видавничу діяльність д-ра Євгена Ю. Пеленського". — Вхід вільний.

ПРЕСОВИЙ ФОНД „СВОБОДИ" І ЇЇ ВИДАНЬ

На цьому місці друкуємо імена тих ВШ. Громадян, що надіслали свою добровільну доплату до передплати та свою пожертву на фонд „Свободи" та її видань: англомовного „Українського Тижневика" і дитячого журналу „Веселка", і потверджуємо з подякою висоту одержаної суми.

СПИСОК Ч. 6.

О. Павловський, Тульза	$ 10.00	В. Самохвал, Ню Йорк	2.00
Л. Ясінчук, Бруклин	10.00	М. Васьків, Лінден	2.00
Збірка на Золотому Ювілею Олекси і Анастазії Іванців в Оліен. — Збірник Д. Базів	8.00	М. Кізима, Ню Йорк	2.00
Т. і І. Подола, Шикаґо	5.00	С. Клос Йонкерс	2.00
С. і О. Порайко, Лос Андж.	5.00	А. Малецький, Филаделфія	2.00
Н. Проць, Росфорд	5.00	о. А. Мельник, Филаделфія	1.50
Д-р Л. Мостович, Ваверлі Г.	5.00	Т. Ясновський, Клівленд	1.00
Д-р М. Зарицький, Бруклин	5.00	М. Гупало, Наяґра Флс	1.00
А. Михайлова, Метачен	5.00	С. Снігурович, Віннінер	1.00
М. Якуш, Ню Йорк	5.00	І. С., Форт Ірі	1.00
Т. Залеський, Торонто	3.00	А. Копистянський, Юнійондейл	1.00
І. Пініло, Шикаґо	3.00	М. Паславський, Вілкс Бері	1.00
П. Папковський, Фила.	3.00	Н. Пеціл, Скрентон	1.00
Ф. Голод, Рачестер	3.00	С. Гулавський, Гентремк	1.00
О. Штогрин, Филаделфія	3.00	І. Демський, Дітройт	1.00
І. Пиндик, Ґрімсбі	3.00	Т. Котик, Балтімор	1.00
С. Заверблий, Торонто	2.40	А. Богданів, Бруклин	1.00
М. Любінецький, Питсбурґ	2.40	Е. Кахникевич, Ютика	1.00
І. Турчиняк, Брадфорд	2.00	М. Орлич, Шикаґо	1.00
І. Сидор, Асторія	2.00	В. Максимюк, Бріджпорт	1.00
М. Савицька, Торонто	2.00	О. Іванців, Оліен	1.00
М. Шурпета, Филаделфія	2.00	П. Тилятник, Филаделфія	1.00
Л. Сарабун, Бріджпорт	2.00	А. Дякуник, Флінт	1.00
І. Урбан, Ватербліт	2.00	М. Лихогруд, Ютика	1.00
П. Іванчук, Гілсайд	2.00	І. Муринка, Обурн	1.00
В. Сковрон, Реял Овк	2.00	І. Кулинич, Шикаґо	1.00
М. Схоляр, Рослиндейл	2.00	М. Курчак, І. Медов	1.00
П. Лиско, Рачестер	2.00	М. Чагарин, Вунсакет	1.00
Я. Баглай, Филаделфія	2.00	М. Черняк, Шикаґо	1.00
Д. Брикович, Филаделфія	2.00	А. Букшований, Бейон	1.00
М. Телетник, Филаделфія	2.00	І. Багрій, Шикаґо	1.00
Д. Машера, Ньоарк	2.00	А. Бубняк, Елмайра	1.00
Н. Влизнак, Ню Йорк	2.00	А. Барна, Валінґтон	1.00
М. Пилипчак, Джерзі Сіті	2.00	І. Марунчак, Судбурі	1.00
А. Кухар, Бруклин	2.00	С. Грабар, Перт Амбой	1.00
В. Любас, Шикаґо	2.00	М. Кривків, Ансонія	1.00
І. Бекіш, Питсбурґ	2.00	В. Кукіш, Шикаґо	1.00
І. Ґумовський, Асторія	2.00	С. Крупка, Дітройт	1.00
С. Гаврилюк, Джонставн	2.00	Т. Сидоренко, Віллімантік	1.00
Н. Базарніцький, Амстердам	2.00	В. Мурин Віллімантік	1.00
П. Дуда, Віндсор	2.00	О. Ляшкевич, Дітройт	1.00
В. Голубович, Флорал Пк	2.00	С. Салдан, Шикаґо	1.00
Д. Сорока, Вашинґтон	2.00	І. Т., Филаделфія	1.00
П. Кочан, Шикаґо	2.00	Д. Пехар, МкКіспорт	1.00
М. Матухин, Ст. Луїс	2.00	В. Буртик, Сліксіл	1.00
Д-р М. Мичковський, Порт Клінтон	2.00	Р. Мартинюк, Шикаґо	1.00
С. Ославський, Дітройт	2.00	О. Червінський, Вунсакет	1.00
Я. Панчишин, Рачестер	2.00	М. Вальчишин, Ню Йорк	1.00
С. Тисовський, Ст. Пол	2.00	М. Тимчук, Филаделфія	1.00
М. Ляхович, Шикаґо	2.00	В. Грибик, Вілімансет	1.00
М. Людович, Ст. Луїс	2.00	Н. Боровський, Нюбурґ	1.00
Е. Корнат, Елмгурст	2.00	Г. Сенів, Филаделфія	1.00
Е. Баришн, Асторія	2.00	О. Глібович, Торонто	1.00
В. Фіцалович, Ню Гейвен	2.00	С. Савка, Ню Йорк	1.00
Л. Циктор, Перт Амбой	2.00	І. Тиньо, Джоплін	1.00
Л. Цимбалістий, Маямі	2.00	Разом	$ 224.30
П. Щирба, Вілмінґтон	2.00	Раніше проголошено	$ 1,458.05
		Разом	$ 1,682.35

Новий осяг українців на американському континенті

Інж Микола Солодуха, головний інженер титанісвої спілки: Continental Iron and Titanium Mining, Ltd. в Монтреалі, поінформував, що спілка останньо випродукувала з власної руди високоякісний титанісвий оксид і пігмент новим модерним способом, який є значно дешевший за дотеперішні.

„З тою хвилиною ми перестали вже бути практично гірничим підприємством, з яким то ім'ям зв'язують завжди великий риск і непевність. — Ми стали промисловим підприємством, яке хемічним способом переробляє власний сирівець на індустрійний товар. Дбати слід тільки про добру якість продукції та про збут її.

Попит на титанісвий пігмент далеко переріс продукцію. А добру якість товару ми легко дістаємо нашою новою методою. Для промислового використання цієї методи підготовляємо саме відповідні споруди . . ." — кінчить з переконанням енергійний інженер.

Ці інформації подав він безпосередньо після засідання Ради Директорів Спілки, яке відбулося в суботу 7-го листопада в Монтреалі в приміщеннях Jeanne Mance.

На цьому засіданні прийнято кілька важних постанов, — інформує дальше інженер. По перше прийнято до відома, що пляни нової апаратури для перерібки титанісвої руди на пігмент — передано до опатентовання, чим забезпечено виключність вжитку.

Дальше одобрено звіт Управи, що будова прототипу фабрики пігменту, що має продемонструвати справне функціонування устаткування та нової методи, — почне працювати з початком лютого 1960, цебто з невеликим опізнанням.

Найбільші трудноці при комплетуванню устаткування для прототипу — спричинює достава тих частин, що їх треба було замовити в Америці. Тамошні фірми вимагають для достави кількох тижнів до кількох місяців. Це спричинене частинно страйком сталеварів, а частинно тому, що вимагане устаткування мусить бути квасовідпорне й зроблене зі спеціяльних аліяжів.

Черговим важним рішенням останнього засідання Ради Директорів Спілки було уповноваження для Управи докінчити й евентуально підписати умову з поважним фінансовим концерном в Монтреалі на фінансування першої фази праці, цебто будови малої фабрики, як теж і другої фази.

Друга фаза — це будова великого хемічного заводу для продукції пігменту коштом 12 мільйонів долярів.

Обі фази фінансовання, переведені були б згаданим концерном частинно за поміччю випущених обліґацій (бондів), а частинно з готівки за продані акції.

Вкінці — Рада Спілки розглядала проєкт заходів для впровадження акцій Спілки на біржу. Можливо, що спершу вигіднішим буде неофіційне нотовання акцій на біржі, т. зв. „Овер ди Коунтер". А щойно згодом роблено б офіційні заходи для реєстрації на біржі. Ці заходи провадив би вже згаданий вище концерн. Треба сподіватися, що ці заходи покінчені були б впродовж 1960 року.

П. Щ.

● **Франсіс Перрен**, високий комісар Франції в справах атомової енерґії, скаржився у своїй промові на бенкеті Товариства англо - американської преси в Парижі, що захоплення французьких чинників справою добування нафти в Сагарі ослабило її заінтересування проблемою атомової енерґії. Тим часом Перрен твердить, що вже дуже близький той час, коли продукція атомової енерґії настільки подешевшає, що вона заступить енерґію, яку тепер добувається з вугілля, електрики і води.

● **Польська леґація** в Оттаві (Канада) закупила для Польщі за 17 мільйонів долярів 3,700,000 бушлів пшениці і 7,000,000 бушлів ячменю.

УСПІХИ МОТРІ МАЦІЛИНСЬКОЇ

Мотря Маціллинська скінчила з відзначенням середню школу (гай скул) в Лорейні, Огайо, та вписалася до її „Почесного Красвого Товариства". Крім цього має визначні спортові успіхи, що видно з трофеїв на світлині. Третю з ряду відзнаку здобула вона постійними осягами протягом 3-ох років.

Водневий фізик д-р Теллер каже, що мусимо бути готові на всяку можливість

Ню Йорк. — Славний нуклеарний фізик, один із творців атомової бомби, д-р Едвард Теллер промовляв на прийнятті, влаштованім в його пошану в готелі Валдорф-Асторія і сказав, що „страх перед нуклеарною зброєю зріс до таких розмірів, що люди починають вже боятися власної тіні". Та хоч нуклеарна війна страшна, то „ми не смієно старатися про мир за всяку ціну", — казав цей науковець, і жадав, щоб „ми були готові на всяку можливість". Д-р Теллер казав, що Америка стоїть перед завданням обороняти цілий вільний світ, і тому „не смієно боятися, тільки діяти з повною свідомістю про свою силу і відповідальність". Він жадав, щоб американці збиралися відважно жити, а не щоб боялися і не підготовлялися до оборони. Д-р Теллер дістав за свою працю нагороду ім. покійного генерала Вільяма Донована, колишнього директора уряду стратегічної служби і почесного голови Міжнародного Комітету для справ втікачів.

Збудували 220-фунтовий реактор для постачання електричної енерґії сателітам

Вашингтон. — Комісія Атомової енерґії повідомила 18-го листопада, що вдалося випродукувати 220-фунт. нуклеарний реактор, який зможе постачати електричну енерґію сателітам і ракетам, що літатимуть в космічних просторах. Гадають, що це є найменший реактор на світі, бо, мабуть за залізною куртиною такого малого реактора досі не вдалося збудувати. Цей новий реактор називається „Снеп II", який зможе продукувати по три кіловати електричної енерґії, і то довший час. „Снеп II" зможе постачати електричну енерґію радіопередавачем та іншими інструментами, що будуть в сателіті. Продукція цього реактора є на сотки разів більша від тих ізотопів, що їх показував, президент Айзенгавер на початку ц. р. в Білому Домі, і на сто разів сильніша від того соняшнього реактора, який був на сателіті, який випущено в літі ц. р. Модель нового реактора виставлено на пресовій конференції, яку відбув голова Комісії Атомової енерґії Джан МекКон.

Дир. Г. Г. Куртіс випадково на полюванні застрелив свого приятеля Андерсона

Волесбурґ, Онтаріо. — На острові св. Анни на ріці Ст. Клер в Онтаріо в Канаді у віддалі яких 35 миль від Дітройту під час полювання на качки колишній директор найбільшої в світі Корпорації Дженерал Моторс Гарло Г. Куртіс випадково застрелив свого колеґу з тієї Корпорації і довголітнього приятеля емеритованого заступ. директора Гаррі В. Андерсона. Президент Куртіс підніс рушницю до пострілу в тій хвилині, коли Андерсон встав, і і куля поцілила його в саму голову. Судовий урядовець заявив, що ще не є відомо, чи треба буде вести слідство. Куртіс коротко пояснив цей нещасливий випадок, і не міг більше говорити.

● **А. А. Фомічев**, редактор щоденника „Вечерняя Москва", втратив своє становище внаслідок того, що 14 вересня ц. р., в день вистрелення „Луника" на Місяць, той щоденник вийшов, не підождавши на комунікат, без жадної згадки про ту подію.

Український Народний Союз — це суто демократична українська братська організація. Стати її членом, — це не тільки забезпечити себе і ваших рідних матеріяльно, це значить бути співвласником його надбань і вибирати, чи бути вибраним в його керівні органи

Футбольні змагання „Тризуб" — Гакоа в Ню Йорку

Ню Йорк. — В неділю дня 22 листопада филаделфійський „Тризуб" зустріне тут в мистецьких змаганнях жидівську команду Гакоа, свого найсильнішого суперника у професійній лізі. В останньому сезоні „Тризуб" був переможцем в грах за часу Люїса, в той час, як Гакоа був чемпіоном Американської Футбольної Ліґи. В тому сезоні „Тризуб" у фінальних змаганнях за чашу переміг Гакоа у відношенні 2:1. Останню зустріч цього сезону програв „Тризуб" з Гакоа 2:1. Можна сподіватися гарної та завзятої гри, яка багато рішатиме у першенствах Ліґи. Коли оцінювати „Тризуб" після останньої високої перемоги на Юрік Траккерс, то можна сподіватися, що українці цим разом здобудуть кращий вислід з сильною жидівською дружиною, як це було спочатку цього сезону. В складі Гакоа є дуже добрі змагуни, серед них Манзен є королем стрільців Ліґи. У „Тризубі" поповненому нашими „арґентинцями", та з такими змагунами як А. Рач, І. Гюз та Е. Смолинський, видно все більше зіграння та взагалі гру високої кляси. Змагання з Гакоа відбудуться на грищі Ґелік Парку при 240 вулиці та Бродвей у Ню Йорку.

В. С.

● **Далай Ляма**, релігійний і політичний лідер тибетців, звернувся до американської амбасади в столиці Індії, Ню Делі, з просьбою, щоб президент Айзенгавер, який наступного місяця прибуде з кількаденними відвідинами до Індії, прийняв його на окремій авдієнції.

● **Ливанські влавті** заявили, що вони не дадуть вдруге візи для американської джезової оркестри під орудою музики-співака, мурина Луїса Армстронга. Причина в тому, що Армстронґ просто з Ливану поїхав на гостинні виступи до Ізраїлю. Імпресарій Армстронґа, дізнавшись про рішення ливанського уряду, заявив: „Ми з приємністю будемо оминати Ливан".

● **Губернатор Ореґону** Марк О. Гетфілд заявив, що йому вожко було б відмовитися від кандидатури на віце-президента, коли б це запропонував Нелсон Рокефеллер, виставивши свою кандидатуру на президента. Він сказав, що 1960 р. буде невтральним у змаганнях між Рокефеллером і Ніксоном під час правиборів у травні.

ЩАДІТЬ У ЛЕГКИЙ СПОСІБ КУПУЙТЕ СВОЇ БОНДИ ЧЕРЕЗ ПЕЙРОЛ СЕЙВІНҐ

ОГОЛОШЕННЯ ВІДДІЛІВ Українського Народного Союзу

БЕТЛЕГЕМ, Па. — В-во св. Димитрія, Відд. 288 повідомляв, що Місячні Збори відбудуться в неділю, 22-го листопада 1959 р., в год. 11-ій рано, по Службі Божій. Проситься членів прибути та вирівняти свої вкладки. — А. Данилюк, предс.; В. Заґвоський, кас.; Д. Мушастий, секр.

ПАССЕЙК, Н. Дж. — Т-во ім. Т. Шевченка, Відд. 42 повідомляє своїх членів, що Місячні Збори відбудуться в неділю, 22-го листопада 1959 р., в год. 2-ій по пол., в УНДомі при 237 Hope Ave. На Збори просимо прийти всіх членів, бо є важливі справи, а саме Ювілей 65-ліття УНСоюзу. Всі члени повинні взяти обов'язкову участь у святі. — В. Марущак, секр.

ПАССЕЙК, Н. Дж. — Т-во ім. І. Франка, Відд. 97, повідомляє своїх членів, що Місячні Збори відбудуться в неділю, 22-го листопада 1959 р., в год. 2-ій по пол. в парафіяльній залі — при 45-47 Hope Ave. Проситься членів про численну участь, бо є важливі справи до полагодження, між іншими, справа відсвяткування 65-літнього Ювілею УНСоюзу, який має відбутися в неділю, 6-го грудня ц. р., та в якому беруть участь Відділи з Пассейку, Кліфтону та Петерсону. — М. Мельник, секр.

САУТПОРТ, Конн. — Т-во ім. Т. Шевченка, Відд. 84, подає до відома всім членкиням і членам, що Місячні Збори відбудуться в неділю, 22-го листопада 1959 р., точно в год. 4ій по пол., в залі УНДому при 279 Кінґс Драйф. Проситься всіх прибути на час. — І. Махно, предс.; М. Гудзік, кас.; П. Дудко, секр.

НЮ ГЕЙВЕН, Конн. — Т-во „Любов", Відд. 370 повідомляє своїх членів, що Місячні Збори відбудуться в неділю, 22-го листапада 1959 р., по співаній Службі Божій, в школі при 567 Джордж вул., около год. 11:45 перед пол. Секретар Відділу буде збирати вкладки від год. 8:30 рано в тій кімнаті. Проситься всіх членів приходити щомісяця на Збори і вплачувати свої вкладки. — **Річні Збори** відбудуться в неділю, 20-го грудня 1959 р. На порядку багато важливих справ, як зміна статуту, підвищення місячної вкладки до Т-ва, вибір нового Уряду і т. п. Просимо членів вписувати нових членів, за яку дістануть нагороду. — К. Стасюк, предс.; Р. Голубович, кас.; В. Гіна, секр.

Український Народний Союз і „Свобода" це твердиня українців у вільному світі, які мають за собою 65-літню історію провідництва в політичних, соціяльних та культурних змаганнях нашої іміграції в Америці.

Посмертні Згадки

МАРІЯ ЛЕНЗ, з роду Олійник, довголітня членкиня 5 Відд. УНСоюзу, В-тва св. о. Миколая в Асторії, Н. И., померла на удар серця дня 6-го листопада 1959 р. на 63-ому році життя. Покійна походила з с. Сівки, пов. Калуш, Зах. Україна. Полишила в смутку дочку Марію і сина Василя, в армії на Кореї, і троє внуків. Похорон відбувся 9-го листопада, при участи родини і приятелів. Тлінні останки Покійної відпроваджено на цвинтар „Оливна гора". В. Й П!
Секретар 5-го Відд.

ІВАН ПАДУЧАК, член Українського Народного Дому, 316 Відділу УНСоюзу в Рочестері, Н. И., помер 14-го жовтня 1959 р. Покійний народився в 1893 р. в селі Жовчів, повіту Рогатин, Зах. Україна. До Т-ва вступив в 1913 р. і був касиром з 1919 р. та активним членом весь час свого життя. Жив і господарив на фармі в Кендол, Н. И. і забезпекою свого майна спровадив до ЗДА багато українських родин з Европи по другій світовій війні. Полишив у смутку три дочки — Марію Колнєц, Катерину Гой і Анну Грицак та сина Михайла, що є міським урядовцем в Кендол, Н. И., брата Петра в Рочестері, Н. И., брата Степана і дві сестри в Україні. — Похорон відбувся 19-го жовтня ц. р. при численній участи членів Т-ва, приятелів і знайомих та найближчої родини. Тлінні останки поховано на цвинтарі Holy Sepulchre в Рочестері. В. Н. П!
Управа Т-ва.

Яким ШКРІБИНЕЦЬ, довголітній член Б-ва св. Василія, 339 Відд. УНСоюзу в Филаделфії, помер 8-го листопада 1959 р., на 72-му році життя. До УНСоюзу вступив в 1916 році. Покійний походив з села Тухолька, пов. Стрий, Зах. Україна. Полишив у смутку дружину Параскевію, сина, 3 доньки та 9 внуків. Похорон відбувся 12-го листопада 1959 року, з пох. заведення до катедри на Френклін, а опісля на цвинтар на Факс Чейзі. — В. Н. П.!
С. Лупацій, секр.

ТАРЗАН, ч. 4364. Приготовляє несподіванку.

Швидко і нагально Тарзан і його мавп'ячі компаньйони змусили замовчати вартових, поки ті могли видати звуки остороги.

Тепер вони обережно ступали коридором до церемоніяльної залі.

Швидко Брістерова постать маячила перед ними... Вона злорадила, спостерігаючи початок обрядів Везіля.